

Sygn. akt III CSK 338/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa Antoniego U., Henryka U., Ewy L. i Anny U.
przeciwko Skarbowi Państwa Parkowi Narodowemu w Z.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2011 r.,
skargi kasacyjnej powoda Antoniego U.
od wyroku Sądu Okręgowego
z dnia 24 czerwca 2010 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 16 marca 2010 r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo Antoniego U., Henryka U., Ewy L. i Anny U. przeciwko Skarbowi Państwa Parkowi Narodowemu w Z. o uzgodnienie treści księgi wieczystej Kw nr [...] prowadzonej przez Sąd Rejonowy z rzeczywistym stanem prawnym przez wpisanie powodów (Antoniego U. i Ewy L. w udziałach po 1/6 części, Henryka U. i Anny U. w udziałach po 1/3 części) jako właścicieli w miejsce Skarbu Państwa Parku Narodowego. Powodowie twierdzili, że nieruchomość – obejmująca działki ewidencyjne nr 119 i 120/11 wraz ze znajdującymi się na niej budynkami - nie podlegała przepisom dekretu PKWN z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Państwa (Dz.U. Nr 15, poz. 82, zwanego dalej: - „dekretem PKWN”), wobec czego nie stała się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że nieruchomość objęta postępowaniem obejmuje dwie działki ewidencyjne nr 119 oraz 120/11 powstałe z dawnych parcel gruntowych: 1539/1, 1539/2, 1539/3, 1539/4, 1539/5, 1539/6, 1540/2 i 1540/3, objętych wykazem hipotecznym lwh nr [...], jako dobra tabularne gminy katastralnej M. Parcele wchodziły w skład kompleksu leśnego „J.” zwanego dawniej „Lasy Dóbr S.”, o łącznej powierzchni 2.131,62 ha. Jego wyłącznym właścicielem, do 1945 r., był Jerzy U. W spisie parcelowym, określającym rodzaj uprawy oraz sposób użytkowania, parcele opisano odpowiednio jako: las, rola, łąka i pastwisko. Działka ewidencyjna nr 119 zabudowana była dwoma drewnianymi budynkami (o nazwie „R. W.”, składająca się z 6 pokoi i 2 kuchni i „R. M.”, składająca się z 2 pokoi i kuchni) oraz budynkami gospodarczymi. Budynki te stanowiły zabudowania dworskie, w których mieszkały osoby związane z obsługą majątku hrabiego U.

W dniu 12 czerwca 1945 r. na mocy przepisów dekretu PKWN, majątek Jerzego U. został przejęty pod bezpośrednią administrację Nadleśnictwa Państwowego Z. Wraz z lasami i gruntami leśnymi przejęte zostały wszelkie śródleśne grunty, łąki i wody, grunty deputatowe administracji i straży leśnej oraz wszelkie nieruchomości i ruchomości położone na terenie obiektu leśnego. Na wniosek Parku Narodowego z dnia 22 lutego 1967 r. zostało wpisane w księdze wieczystej lwh [...] prawo własności na rzecz Skarbu Państwa Parku Narodowego w Z.

W ocenie Sądu Rejonowego, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, gdyż powodowie nie wykazali, by działki, objęte pozwem, podlegały wyłączeniu spod działania przepisów dekretu PKWN, w tym by znajdowały się poza zwartym obszarem leśnym, a usytuowane na nich budynki służyły innym celom, niż jako pomieszczenia dla pracowników obsługujących ten majątek.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 24 czerwca 2010 r. oddalił apelacje powodów Antoniego U. i Ewy L. wniesione od wyroku Sądu Rejonowego. Uznał za prawidłowe ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną Sądu pierwszej instancji. Sąd Okręgowy uznał za prawidłową, przyjętą przez Sąd Rejonowy, definicję „obiektu leśnego” jako kompleksu leśnego. Obiekt leśny mógł obejmować także grunty (polany), na których znajdowały się zabudowania otoczone lasem, jeżeli stanowiły wraz z nim zwarty kompleks leśny. Ze spisu parcelowego wynika, że nie były to parcele budowlane, mimo iż na niektórych z nich były posadowione zabudowania. Powodowie nie wykazali, aby na nieruchomościach znajdowały się – jak podnosili – hotele, restauracje, czy baseny termalne. Nie można też uznać, że decydujące znaczenia dla określenia charakteru nieruchomości, jako leśnej lub nieleśnej, ma fakt zaliczenia aktem normatywnym określonego terenu do gruntów miejskich. Nie było bowiem przeszkód, aby nieruchomość taka usytuowana na terenie zabudowy mieszkaniowej, ale na działkach leśnych, mogła być wykorzystywana jako leśna i należeć do kompleksu leśnego. Dotyczyło to w szczególności jednej z największych parcel pgr 1539/1, stanowiącej obecnie część działki ew. nr 120/11, która figurowała w wykazie hipotecznym lwh 665 jako las i była pokryta roślinnością leśną. Poza tym dekret dotyczył również i tych nieruchomości, które znajdowały się poza obiektem leśnym, ale były funkcjonalnie związane – obok prowadzonej działalności komercyjnej – z gospodarstwem leśnym. Nieruchomości te, w tym budynki, były położone pomiędzy zwartym lasem, a gruntami, które nie miały takiego charakteru. Powodowie nie udowodnili, że zamieszkujący w tych budynkach pracownicy ich właściciela, zajmowali się wyłącznie obsługą działalności niezwiązanej z gospodarką leśną, a tylko wówczas możnaby przyjąć, iż brak było przesłanek do zastosowania art. 1 (2) pkt d dekretu PKWN. W tej sytuacji nie miało znaczenia czy wszystkie parcele, czy też niektóre z nich, wchodzące obecnie w skład działek ewidencyjnych nr 119 i 120/11, zostały przejęte na podstawie art. 1

(2) pkt c, jako położone na terenie obiektu leśnego, czy też na podstawie art. 1 (2) pkt d, jako nieruchomości służące do prowadzenia gospodarstwa leśnego, niezależnie od swego położenia.

Przeciwko uwzględnieniu żądania – przy hipotetycznym założeniu, że było ono uzasadnione co do części nieruchomości zabudowanych budynkami – przemawiał także art. 321 § 1 k.p.c. W sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, sąd jest związany treścią zgłoszonego żądania, zatem powództwo mogłoby zostać uwzględnione jedynie w razie przyjęcia, że wszystkie parcele nie nadawały się do przejęcia na rzecz Skarbu Państwa.

Od powyższego wyroku skargę kasacyjną wniósł powód Antoni U., który zaskarżył go w całości. W ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzucił naruszenie:

- art. 1 ust. 1 i 2 dekretu PKWN w zw. z art. 2, art. 21 ust. 1 i 64 ust. 1 i 2 Konstytucji, jak również art. 1 sporządzonego w dniu 20 marca 1952 r. protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na dokonaniu nieuprawnionej wykładni rozszerzającej art. 1 ust. 1 i 2 dekretu i zastosowaniu tego przepisu, mimo braku ku temu przesłanek, w ustalonym stanie faktycznym;
- art. 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic miejskich na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerii wraz Wielkim Księstwem Krakowskim (Dz.U. Nr 92, poz. 129) poprzez jego niezastosowanie w ustalonym stanie faktycznym.

W ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzucił naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, że obowiązkiem powoda, w przypadku wykazania, że nieruchomości budynkowe stanowiły mieszkanie, a działki były położone w granicach administracyjnych miasta, było dowieść, że osoby zamieszkujące w budynkach zajmowały się wyłącznie obsługą działalności innej niż leśna, a nieruchomość włączona do miasta, nie była wykorzystywana jako las, podczas gdy prawidłowa wykładnia tych przepisów prowadzi do wniosku, że powód w takim wypadku wywodzi skutki prawne

z wykazania, że nieruchomości była przeznaczona na inne cele, niż gospodarska leśna, a pozwany wywodzi skutki prawne z wykazania, że mimo to miała funkcjonalny związek z gospodarką leśną i to pozwanego obciąża ciężar dowodu, że nieruchomości były związane z gospodarką leśną. Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepisy dekretu PKWN przewidywały przejęcie przez Skarb Państwa z mocy prawa, z chwilą jego wejścia w życie (dnia 27 grudnia 1944 r.), własności lasów i gruntów leśnych, jak również innych praw majątkowych, szczegółowo wymienionych w art. 1 i 2 dekretu. Przepisy tego aktu prawnego, w odróżnieniu od innych przepisów nacjonalizacyjnych np. dekretu PKWN o przeprowadzeniu reformy rolnej, nie przewidywały specjalnego postępowania administracyjnego, w ramach którego następowało ustalenie deklaratoryjną decyzją administracyjną, które nieruchomości (bądź inne składniki majątkowe) przeszły na własność Skarbu Państwa na podstawie przepisu tego dekretu. Ujawnienie w księdze hipotecznej (gruntowej) nabycia przez Skarb Państwa prawa własności do nieruchomości podlegającej przepisom dekretu PKWN następowało na podstawie wniosku właściwej dyrekcji Lasów Państwowych, do którego wystarczyło załączyć protokół, o którym mowa w § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 stycznia 1945 r. w sprawie wykonania dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 4, poz. 16), sporządzony przez właściwą dyrekcję Lasów Państwowych w obecności właściciela lub jego pełnomocnika oraz dwóch świadków, w którym wymieniano składniki majątkowe przejęte przez Skarb Państwa. Był to jedyny niezbędny dowód na potwierdzenie, że dana nieruchomość przeszła na własność Skarbu Państwa na podstawie przepisów dekretu PKWN (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1994 r., III CZP 50/94, OSNCP 1994, nr 11, poz. 212, z dnia 27 kwietnia 1994 r., III CZP 54/94, OSNCP 1994, nr 11, poz. 215 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2005 r., II CK 653/04, OSNC 2006, nr 3, poz. 56). Zasadność dokonanego wpisu prawa własności Skarbu Państwa w stosunku do nieruchomości znacjonalizowanej na

podstawie przepisów dekretu PKWN, może być badana w procesie o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 1994 r., III CZP 54/94). Jeżeli wpis do księgi wieczystej prawa własności Skarbu Państwa nabytego na podstawie przepisów dekretu PKWN nastąpił na podstawie wymienionego protokołu sporządzonego na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 stycznia 1945 r. w sprawie wykonania dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa, wówczas ciężar dowodu, że dana nieruchomość nie podlegała przejęciu przez Skarb Państwa na podstawie przepisów dekretu PKWN spoczywa na osobie kwestionującej nabycie własności przez Skarb Państwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2010 r., IV CSK 402/09, Lex Polonica nr 2447029).

Rozpoznanie powództwa o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym umożliwia sprawdzenie istnienia podstaw, przewidzianych w przepisach dekretu PKWN, przejęcia *ex lege* przez Skarb Państwa danej nieruchomości. Z tej przyczyny obowiązkiem Sądu jest dokładne określenie podstawy prawnej – zawartej w przepisach dekretu PKWN – uzasadniającej przejęcie przez Skarb Państwa określonej nieruchomości. Uwzględniając ten aspekt, zasadnie podniesiono w skardze kasacyjnej, że Sąd drugiej instancji nie określił jednoznacznie, które przepisy dekretu PKWN, a mianowicie, art. 1 ust. 1, art. 1 ust. 2 pkt a, c, czy też art. 1 ust. 2 pkt d tego dekretu, stanowiły podstawę przejęcia przez Skarb Państwa nieruchomości, której dotyczy powództwo. Wprawdzie Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że przejęciu na rzecz Skarbu Państwa podlegał „obiekt leśny J.”, ale nie określił konkretnej podstawy przejęcia tej nieruchomości, w szczególności czy nieruchomość ta stanowiła las, grunt leśny, czy śródleśny grunt lub łąkę, czy też nieruchomość położoną na terenie obiektu leśnego. Ponadto w dalszej części uzasadnienia Sąd Okręgowy ocenił spełnienie przez przejętą nieruchomość także przesłanek określonych w art. 1 ust. 2 pkt d dekretu PKWN, który dotyczył nieruchomości położonych poza terenem obiektu leśnego.

Ocena, że określona nieruchomość podlegała przejęciu na własność Skarbu Państwa na podstawie określonej podstawy przewidzianej w przepisach dekretu PKWN wymagała dokonania w pierwszej kolejności wykładni mających zastosowanie przepisów tego dekretu, w tym wyjaśnienia pojęcia „obiekту leśnego”, użytego w art. 1 ust. 2 pkt c dekretu. Sąd Okręgowy uznał za prawidłową przyjętą przez Sąd Rejonowy definicję obiektu leśnego jako kompleksu leśnego. Tymczasem Sąd Rejonowy w ogóle nie dokonał wykładni pojęcia „obiekту leśnego”, a jedynie ustalił na podstawie protokołu przejęcia z dnia 12 czerwca 1945 r., że przejęciu podlegał „obiekt leśny J.”. Takim zapisem zawartym w protokole przejęcia – w którym zresztą posługiwano się również pojęciem „majątku leśnego” – nie były związane sądy orzekające w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Nie jest także prawidłowe stanowisko Sądu Okręgowego, że „obiekt leśny” to kompleks leśny. Taka wykładnia pojęcia „obiekту leśnego”, oderwana od treści przepisów dekretu PKWN, niczego bliżej nie wyjaśnia. Należy przy tym mieć na uwadze, że pojęcie „kompleksu leśnego” występowało w przepisach z okresu międzywojennego dotyczących lasów obowiązujących w chwili wejścia w życie przepisów dekretu PKWN, dla przykładu w art. 9 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 czerwca 1927 r. o ochronie lasów, niestanowiących własności Państwa (Dz.U. Nr 11, poz. 932) oraz w art. 1 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 lutego 1928 r. o wyłączeniu gruntów na cele gospodarstwa leśnego (Dz.U. Nr 23, poz. 203). Brak było więc podstaw, bez wcześniejszego wyjaśnienia pojęcia „kompleksu leśnego”, do utożsamiania tego terminu z pojęciem „obiekту leśnego”, użytym w dekrecie. Trafnie natomiast uznał Sąd Okręgowy, że obiekt leśny mógł obejmować nie tylko lasy i grunty leśne, wymienione w art. 1 ust. 1 dekretu, ale również wszelkie śródleśne grunty, łąki i wody oraz grunty deputatowe administracji i straży leśnej, o których mowa w art. 1 ust. 2 a-b dekretu. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 dekretu, na własność Skarbu Państwa przeszły, stanowiące własność lub współwłasność osób fizycznych lub prawnych, lasy i grunty leśne o obszarze ponad 25 ha. Według natomiast art. 1 ust. 2 pkt a-c, wraz z lasami i gruntami leśnymi przechodziły na własność Skarbu Państwa, o ile stanowią własność lub współwłasność tej samej osoby, wszelkie śródleśne grunty, łąki i wody (art. 1 ust. 2 pkt a), grunty deputatowe administracji i

straży leśnej (art. 1 ust. 2 pkt b), wszelkie nieruchomości i ruchomości położone na terenie obiektu leśnego, przechodzącego na własność Skarbu Państwa, niezależnie od swego przeznaczenia (art. 1 ust. 2 pkt c). Uwzględniając powyższe pojęcie „obektu leśnego”, użyte w art. 1 ust. 2 pkt c dekretu, odnosi się do składników mienia przechodzących na własność Skarbu Państwa wymienionych wcześniej w art. 1 ust. 1 oraz art. 1 ust. 2 pkt a-b dekretu.

Wykładnia pojęcia obiektu leśnego wymaga również wyjaśnienia, czego zaniechał Sąd Okręgowy, pojęć: lasu, gruntu leśnego, śródleśnych gruntów, łąk i wód. Z tej przyczyny za uzasadniony należy uznać zarzut naruszenia art. 1 i 2 dekretu PKWN wskutek uznania przez Sąd Okręgowy, bez dokonania wcześniejszej wykładni pojęć składników „obektu leśnego”, że przejęte parcele gruntowe stanowiły „obekt leśny”, gdyż tworzyły „zwarty kompleks leśny”. Przepisy dekretu nie zawierały definicji użytych w nim pojęć: lasu, gruntu leśnego, śródleśnych gruntów i łąk. Wykładni pojęć: „lasu” i „gruntu leśnego” należy dokonać przy uwzględnieniu obowiązujących w chwili wejścia w życie przepisów dekretu PKWN przepisów odnoszących się do tego rodzaju nieruchomości. Po odzyskaniu niepodległości w odniesieniu do lasów i gruntów leśnych obowiązywały przepisy państw zaborczych regulujących ochronę lasów i gruntów leśnych. W szczególności na obszarze byłego zaboru austriackiego (z wyjątkiem Spisza i Orawy) obowiązywała ustawa austriacka lasowa z dnia 3 grudnia 1852 r. (Dz.U. p. austr. Nr 250). Przepisy te – poza nielicznymi wyjątkami – zostały uchylone z dniem 1 lipca 1927 r. w związku z wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów nie stanowiących własności państwa (Dz.U. Nr 57, poz. 504). Rozporządzenie to dotyczyło wszystkich lasów i gruntów leśnych nie stanowiących własności Państwa. Nie zawierało jednak definicji lasu ani gruntów leśnych. Wobec tego należy przyjąć, że zachowały aktualność definicje lasu i gruntu leśnego zawarte we wcześniej obowiązujących przepisach obowiązujących na obszarze poszczególnych byłych zaborów.

Wykładnia określenia „śródleśny” musi uwzględniać znaczenie tego wyrazu. Wyrazy złożone z członem: „śród” oznaczają środek, wewnątrz lub położenie centralne tego czego dotyczy druga część tak złożonego wyrazu. Z tej przyczyny

przez grunty i łąki „śródleśne” należy rozumieć te z nich, które są otoczone w całości albo w przeważającej części przez las lub grunty leśne, tworząc z nimi zorganizowaną całość gospodarczą obejmującą gospodarkę leśną. To ostatnie kryterium wywieść należy z tego, że śródleśne grunty i łąki miały być częścią obiektu leśnego, a tym samym nie mogły stanowić elementu mienia właściciela albo współwłaściciela obiektu leśnego, niezwiązanego z gospodarką leśną. Ponadto dla oceny, czy określony grunt lub łąka ma charakter śródleśny istotne jest także porównanie obszaru takiego gruntu lub łąki z obszarem przyległego lasu lub gruntów leśnych. O śródleśnym gruncie lub łące można mówić wtedy, gdy ich obszar jest wielokrotnie mniejszy od obszaru lasu i gruntów leśnych do nich przyległych. Uwzględniając, że przepisy dekretu PKWN mają charakter nacjonalizacyjny ze względu na nieostrość kryteriów pozwalających ustalić, czy dany grunt lub łąka ma charakter „śródleśny” należy stosować wykładnię ścisłą tego pojęcia. W konsekwencji w sytuacjach wątpliwych należy ocenić, czy nieruchomości te podpadają pod zastosowanie art. 1 ust. 2 pkt d dekretu.

Zgodnie z powołanym wyżej przepisem wraz z lasami i gruntami leśnymi, wymienionymi w art. 1 ust. 1 dekretu, przechodziły na własność Skarbu Państwa wszelkie nieruchomości i ruchomości, służące do prowadzenia gospodarstwa leśnego (zabudowania, urządzenia techniczne, transportowe, komunikacyjne itp.) niezależnie od swego położenia. W przepisie tym chodzi o nieruchomości, których dominującą funkcją było wykorzystywanie do prowadzenia gospodarstwa leśnego np. tartak lub osada pracowników leśnych. Hipotezą tego przepisu nie była objęta nieruchomość wykorzystywana przynajmniej w równym stopniu na inne cele niż związane z gospodarstwem leśnym. Z tej przyczyny za uzasadniony należy uznać zarzut naruszenia art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. przez przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że powodów obciążał ciężar dowodu, iż osoby zamieszkałe w budynkach znajdujących się na spornej nieruchomości zajmowały się wyłącznie obsługą działalności innej niż leśna w celu wykazania, iż przejęta przez Skarb Państwa nieruchomość nie była nieruchomością, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt d dekretu PKWN.

O zaliczeniu konkretnej nieruchomości do lasu, gruntu leśnego, czy innej nieruchomości wymienionej w art. 1 ust. 2 pkt a-d dekretu PKWN, decyduje

sposób jej użytkowania w chwili wejścia w życie przepisów dekretu. Według obowiązującego wówczas stanu prawnego dotyczącego ochrony lasów możliwość zmiany rodzaju użytkowania nieruchomości wykorzystywanej na cele leśne podlegała prawnym ograniczeniom zawartym w rozporządzeniu Prezydenta RP z dnia 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów nie stanowiących własności państwa. Zgodnie z art. 2 rozporządzenia, zmiana uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania mogła nastąpić jedynie w lasach nie uznawanych za ochronne na podstawie zezwolenia właściwej władzy. Jedynie w art. 50 tego rozporządzenia przewidywano, że grunty, pozbawione drzewostanów, na których po wykarczowaniu pni została dokonana przed dniem 1 stycznia 1927 zmiana uprawy leśnej na inny trwały rodzaj użytkowania, nie będą uważane za grunty leśne w rozumieniu tego rozporządzenia. Przepis ten nie miał jednak zastosowania do lasów ochronnych oraz lasów obciążonych służebnościami. Nie było więc uzasadnione stanowisko wyrażone w skardze kasacyjnej, że o zmianie sposobu użytkowania spornej nieruchomości na „nieleśny” przesądzała okoliczność, że parcele tworzące tę nieruchomość, zostały włączone w granice administracyjne miasta Z. rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 lutego 1934 r. o zmianie granic miasta Z. w powiecie nowotarskim, województwie krakowskim (Dz.U. Nr 16, poz. 129) wydanym na podstawie ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic miejskich na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim (Dz.U. Nr 92, poz. 719). Jak stanowi art. 2 tej ustawy, zmiany mogą być dokonane przez przyłączenie gmin podmiejskich lub ich części, graniczących bezpośrednio z miastami, o charakterze przeważnie miejskim, względnie gospodarczo ściśle z miastami związanych. Włączenie określonych parcel w granice administracyjne miasta nie powodowało automatycznej zmiany sposobu ich użytkowania. Parcelem te mogły być nadal wykorzystywane w dotychczasowy sposób, w tym więc zachować status lasu, gruntu leśnego, czy też śródleśnego gruntu lub łąki w rozumieniu późniejszych przepisów dekretu PKWN. Tym bardziej, gdy uwzględni się specyfikę gminy miejskiej Zakopane związanej z terenami leśnymi. Przekonują o tym także przepisy dotyczące ochrony lasów i gruntów leśnych, które mają zastosowanie do tego rodzaju nieruchomości bez względu na ich miejsce położenia. W art. 24 pkt 5

rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów nie stanowiących własności państwa w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 13 lipca 1939 r. zmieniającą to rozporządzenie (Dz.U. Nr 64, poz. 429) wprost jest mowa o lasach i gruntach leśnych leżących w granicach administracyjnych miast. O tym, że na terenie gminy miejskiej mógł być usytuowany las albo grunt leśny przekonują również przepisy podatkowe obowiązujące w okresie międzywojennym. Od sposobu użytkowania nieruchomości zależał bowiem rodzaj płaconego podatku: gruntowego, należnego od gruntów rolnych i leśnych, albo od nieruchomości, należnego od innych nieruchomości położonych w gminach miejskich. Zgodnie z art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 26 marca 1935 r. o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego (Dz.U. Nr 27, poz. 203), klasyfikacji gruntów nie podlegały grunty w miastach, podlegające państwowemu podatkowi od nieruchomości. *A contrario* w miastach podlegały kwalifikacji gruntów według przepisów tej ustawy te grunty, które nie podlegały państwowemu podatkowi od nieruchomości. Grunty te, w zależności od rodzajów użytkowania, mogły stanowić m.in. grunty pod lasami (art. 3 ust. 1 lit. e ustawy), za które uważało się ziemie, służące do produkcji drewna i wikliny (art. 3 ust. 2 ustawy). Natomiast z art. 1 ust. 1 A dekretu Prezydenta RP z dnia 14 stycznia 1936 r. o podatku od nieruchomości (Dz.U. Nr 31, poz. 14) wynika, że podatkowi od nieruchomości podlegają w gminach miejskich wszelkiego rodzaju nieruchomości z wyłączeniem m.in. gruntów znajdujących się pod lasami. Również więc z tej regulacji wynika, że ustawodawca przewidywał, iż w miastach mogą znajdować się grunty pod lasami. Uwzględniając powyższe nie był uzasadniony zarzut naruszenia art. 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic miejskich na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerii wraz Wielkim Księstwem Krakowskim (Dz.U. Nr 92, poz. 129) oraz art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. przez przyjęcie, że wykazanie przez powodów, iż sporna nieruchomość została włączona w granice administracyjne miasta Z. nie zmieniało ciężaru dowodu, że nieruchomość nie podlegała przepisom dekretu PKWN.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi

Okręgowemu, pozostawiając temu Sądowi, na podstawie art. 108 § 2 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.